

Театрально-музична композиція „Шевченко в моєму серці”

З досвіду роботи учителя Мітюхіної Н.В.
Скадовська ЗОШ № 2.
Присвячена 200-річчю
дня народження Т.Г.Шевченка

Скадовськ 2014

На уроках кожного вчителя часто виникає ситуація коли необхідно «ввести» в клас, у захід, на урок певного героя, показати характер персонажа у певній ситуації. Прочитувати просто в ролях певний епізод твору можна один-два рази. Робити так постійно буде не так цікаво, як задіяти певну групу учнів, які є помічниками вчителя протягом року.

Кожен із вчителів, коли починає працювати з класом, вивчає можливості дітей, розкриває їх творчі здібності.

За особистими спостереженнями, роблю висновок, що немає такого класу, де не було б творчо обдарованих дітей, а «класна сцена» може привабити будь-кого. Отже, група дітей, які із задоволенням виконують нестандартне домашнє завдання у формі невеликої рольової гри, програвання сценки, драматизації, вживання в образ і назовемо динамічним театром.

Особливістю такої групи будуть креативне мислення дитини, розвиток творчої уяви, адаптація до ситуації, самостійність мислення, ініціативність, толерантність.

Важливо, щоб у даній групі не було розподілу на тільки позитивних або тільки негативних героїв. Кожен учасник динамічного театру повинен відчути різнохарактерних героїв, це дає змогу дітям набути певного досвіду шляхом гри, навчитися розрізняти позитивне і негативне, виробити власне ставлення до вчинків людей. Значення такого інноваційного прийому роботи - навчитися через власний досвід і почуття.

Такий вид роботи потребує ретельної підготовки, отже, прилучати дітей бажано ще з початкових класів і потім «передавати» таку групу в старші. Склад динамічної групи може іноді змінюватися, адже у процесі роботи у дітей може виникнути інтерес до такого виду групової праці.

Ще одним важливим елементом для створення динамічного театру є залучення до роботи учителів трудового навчання, батьків, адже бажано, щоб при розігруванні кожного рольового моменту на сцені з'явилася певна атрибутика.

Наприклад, у 5 класі при вивченні казки І.Франка «Фарбований Лис» учасники динамічного театру з'являються на уроці у масках тварин: лиса, вовка, ведмедя, мавпи. Введення такого елемента не потребує великих зусиль, водночас допоможе дітям «вжитися» у свої ролі, а глядачам краще побачити героїв, їхню вдачу, звички, поведінку.

При проведенні відкритого заходу по біографії Т.Г.Шевченка під час тижня української мови і літератури в школі (захід пропонується) легко ввести кількох персонажів, використавши мінімальні атрибути:

- білявий хлопчик у сорочці навипуск і темних штанях тримає в руках олівець, шматок паперу, через плече перекинута торбина;
- старшокласник, у якого на плечі накинуто шинель.

Обоє учасників, зачитавши поезії «Мені тринадцятий минало», «Сонце заходить...» відтворюють відомі дітям ситуації із життя Великого Кобзаря, допоможуть глядачам відчувати емоційний стан малого та дорослого Тараса.

Слід звернути особливу увагу на те, що учасники динамічного театру повинні дотримуватися всіх умов виразного читання:

- інтонації;
- темпу;
- паузи;
- логічних наголосів;
- міміки;
- жестів.

Шановні колеги, не чекайте від дітей відшліфованої гри із самого початку. Дайте учням можливість реалізувати себе, адже такий вид діяльності матиме позитивний результат тільки в обстановці довіри, в відсутності тиску з вашої сторони. А практика, яку, я впевнена, ви почнете з 5-го класу допоможе Вам і Вашим дітям почувати себе впевнено при проведенні таких вправ.

Після перегляду гри групи динамічного театру проводиться ретельний і поглиблений аналіз учасниками та глядачами набутого досвіду, думок та почуттів, які викликали зображені персонажі.

Я впевнена, що такий нетрадиційний прийом роботи на уроках допоможе вчителю не тільки розкрити творчо обдарованих дітей, а й «побачити» весь клас, адже діти обов'язково висловлять своє ставлення до побаченого, почутого. Можливо, нададуть свою версію трактування персонажа.

Значення методу.

Власне ставлення дитини до життєвої ситуації.

Пошук правильного шляху до розв'язання проблеми.

Набуття певного життєвого досвіду.

Розвиток творчої уяви.

Розвиток критичного мислення.

Уміння знаходити альтернативні ідеї.

Дійові особи:

1. Учитель
2. Діти в
національному одязі
3. Малий Тарас
4. Тарас-підліток
5. Тарас-солдат
6. Сучасниця
7. Хор учнів

*Театрально-музична композиція
„Шевченко в моєму серці”*

**Думи мої, думи мої,
Ви мої єдині,
Не кидайте хоч ви мене
При лихій годині.
Прилітайте, сизокрилі
Мої голуб'ята,
Із-за Дніпра широкого
У степ погуляти
З киргизами убогими.**

Т.Г.Шевченко

„Думи мої, думи мої...”. 1847

Тема: *Шевченко у моєму серці*

(Літературно-музична композиція до 200-ї річниці від дня народження видатного поета)

Мета: *Ушанувати пам'ять видатної людини, залучити дітей, зацікавити творчою спадщиною Великого Кобзаря, виховувати любов дітей до рідного слова, розвивати творчі здібності дітей.*

Обладнання: портрет поета у вишитому рушнику, виставка бібліотечних видань Шевченка, малюнки дітей до творів поета

Хід роботи

Урочистий вечір (мітинг) розпочинається музикою до поезії Шевченка „Думи мої, Думи мої”

Учитель:

Щовесни, коли тануть сніги

І на рясті просяє веселка

Повні сил і живої снаги

Ми вшановуєм пам'ять Шевченка

Сьогодні ми зібралися, щоб вшанувати пам'ять людини, якій в Україні судилося безсмертя.

Учениця: Нема в Україні більш шанованого імені, як ім'я Тараса Григоровича. І хоч більшості із нас він запам'ятався 13-річним хлопчиком, що „пас ягнята за селом”, народ український називає його батько наш, Тарасе!

Учитель: На оновленій нашій вільній землі вічно живе і вічно житиме в народі пам'ять про Велико Кобзаря, геніального сина України, поборника святої правди.

Так віддано служити своїй Батьківщині і своєму народу навряд чи хто більше спромігся, *адже все життя і творчість поета* від народження і до смерті пронизане любов'ю до України

Другий учень:

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
І голос твій нам душу окриля.
Встає в новій красі, забувши лихоліття,
Твоя, Тарасе, звільнена земля.

У росяні вінки заплетені суцвіття
До ніг тобі, титане, кладемо.
Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
Тебе своїм сучасником звемо.

Звучить акапельна пісня „Думи мої, думи мої”

Виходять хлопці і дівчина в українському вбранні.

Дівчина: Він був сином кріпака і став володарем у царстві Духа.

Хлопець: Він був кріпаком, а став велетнем у царстві людської культури

Дівчина: Він був самоуком, а вказав світлі й вільні шляхи професорам і книжним ученим

Хлопець: Десять літ він томився під вагою солдатської муштри, а для волі народу зробив більше, ніж десять переможних армій.

Учитель: Важким було дитинство хлопця: без матері, без батька, козачком у панських покоях, виконуючи безглузді доручення поміщика-

самодура. Смутним та невеселим було життя маленького козачка.

Зменшується світло. Промінь прожектора виводить на сцену хлопця у свитці. У руках у нього таця зі склянкою води (10 – 12 років)

Хлопець: Я целыми днями сидел под дверью покоев пана Енгельгардта, ждал, что мне прикажут что-нибудь сделать.

Один день он отправлял меня на кухню раз двадцать, пану почему-то не нравилась вода, которую я приносил»

Аж страх погано у тім хорошому селі
Чорніше чорної землі
Блукають люди. Повсихали
Сади зелені. Погнили.
Біленькі хатки повалились
Стани бур'яном поросли
Село неначе погоріло,
Неначе люди подуріли
Німі на панщину ідуть
І діточок своїх ведуть

Дівчина: Але доля не обминула талановитого хлопця; хоч це коштувало Тарасу різок на стайні, пан побачив його незвичайний талант.

Хлопець: У своїй автобіографії через 30 років Тарас Григорович напише:

Знову притишити світло. Із залу виходить хлопець 14-15 років із запаленою свічкою у руках, під рукою тримає згорнуті папери, у другій руці олівці, пензлі. Одягнений у широкі штани та велику сорочку.

Монолог Тараса

Это было в 1929 году, декабря 6-го числа. Пан и пани уехали на бал, в доме все успокоилось, уснуло.

Тогда я развернул бумагу, зажег огарок свечи, выбрал в галерее портрет казака Платова и принялся его копировать. Все забыл, ничего не слышал.

Не услышал как пан и пани вернулись с бала.

Енгельгардт с остервенением вырвал рисунок, надавал мне пощечин, что, дескать, не только дом, город сжечь мог. На другой день он велел кучеру Сидорке выпороть меня хорошенько, что было выполнено с усердием. Но пани, увидев мой рисунок, убедила мужа, что у них будет прекрасный собственный художник.

Хлопець у задумі сідає на сцені на підлогу і починає малювати.

Виходить дорослий хлопець, одягнений у костюм, зупиняється недалеко від художника

Читає поезію „*І золотої й дорогої*”

Знову освітлена сцена. Хлопець і дівчина в національному вбранні.

Учениця: А потім були Вільно, Петербург, навчання у відомого художника Ширяєва. А потім знайомство у Петербурзькому літньому саду із Сошенком – відомим художником з України.

Учень: Сошенко познайомив молодого Тараса з Петербурзькою мельпоменою: Брюловим, Венеціановим, Жуковським, Гребінкою, Вільєгорським.

Учениця: У 24 роки Тарас одержав волю”

Живу, учусь, нікому не кланяюсь, нікого не боюся – велике щастя бути вільною людиною”, – пише Шевченко до брата Микити у 1839 році.

Учень: У 26 років зовсім молодого людиною він став автором якій судилося безсмертя. Ім'я їй – „Кобзар”.

Починають виконувати, учні в залі підхоплюють пісню *„Рече та стогне Дніпр широкий”*.

Учитель: Полум'ям горіло слово поета у серцях людей. Воно закликала до непокори, закликала скинути кайдани неволі, закликала до сім'ї, вільної, нової.

Виходить учень (бажано імітувати форму солдата царської армії)

Звучить уривок зі поеми „Кавказ”

„За горами гори хмарою повиті...”

Учениця: Поета, щоб зламати дух непокори, засуджено царатом до солдатчини із забороною писати, малювати

Учень: Другом Тараса на засланні стала захаявна книжечка, у яку поет записував свої думки та виливав сльози туги за Україною.

Знову притишити світло. Діти у національному вбранні залишаються, повертаються до залу. Від глядачів йде дорослий чоловік у шинелі, яка накинута наопаш, у руках невеликий блокнотик. Підходить до сцени, сідає на край.

Звучить поезія „Сонце заходить”.

Учениця: Повернення було довгим, воно розтягнулося на 10 років, а могло бути і довшим. Допомогло піклування друзів: Брюлова, Щепкіна, Рєпіної.

Мріяв поет повернутися на милу серцю Україну, де тихі зорі, ясні води, де садок вишневий біля кожної хати.

Учень читає на фоні мелодії поезію *Садок вишневий коло хати”*.

Поки виконується поезія, на сцені збираються учасники літературно-музичної композиції.

Виходить сучасниця (або сучасник)

Можливий варіант

Сучасниця: Я дуже люблю читати поезії Т.Г.Шевченка. Його прекрасні твори надихають мене на створення власних поезій.

Закарян Анна ЗОШ №2 11 клас

Хто читав твори цієї людини
Серце й душа того в небо полине
Він писав для народу, для нього писав
До щастя, до волі завжди закликав.
Твори його безсмертні і досі
Плекають їх вітер, і трави, і роси
Живуть вони в людях, у їхніх думках
У місяці яснім і дрібних зірках
Він не бажав багатства і слави
А хотів, щоб вірші розкули кайдани
Кайдани неволі, нещастя, журби
Хотів, щоб звільнились від них кріпаки.
Шевченко борець і доблесний воїн
За мову українську, її ніжний гомін
Хотів, щоб збудив у людях добро,
Щоб у серці людським воно розцвіло.

Учитель: Не судилося поету дожити до скасування кріпацтва лише кілька місяців. Не дочекався він омріяної волі для закованого у кайдани кріпацтва люду.
Але залишив нам у спадок полум'яне слово, яке вічно житиме у серцях сім'ї вільної, нової.

Звучить хорове виконання „Заповіту”